

Kasteel d'Ursel

MAGAZINE

Afgiftekantoor
2099 Antwerpen X
P 509 274

Bedverhalen in het kasteel

- Dagboek van een Frans edelman
- Een 'follietje' onder het gras
- Een park vol pluimen

PROVINCIE
ANTWERPEN

Inhoud

WELKOM & AANKONDIGING 2-3

EVENEMENT. Bedverhalen in het kasteel 4-5

EVENEMENT. Een dag in het park 6-7

ARCHEOLOGIE. Een 'follietje' onder het gras 8-9

GROEN. Een park vol pluimen 10-11

UIT HET ARCHIEF. 'Hij komt om haar te krijgen' 12-13-14

TOERISME. Wandelen langs Stille Waters 15

KALENDER MEI - JUNI - JULI 2008 16

Colofon

Kasteel d'Ursel

Wolfgang d'Urselstraat 9 | B-2880 Hingene | www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 11 | F 03 820 60 15 | kasteeldursel@admin.provant.be

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen: Cathy Berx, gouverneur-voorzitter, Ludo Helsen, Jos Geuens, Koen Helsen, Marc Wellens, Inga Verhaert en Bart De Nijn, leden en Danny Toelen, provinciegriffier.

Jaargang 4, nummer 14, mei juni juli 2008

REDACTIE: Veerle Moens en Koen De Vlioger-De Wilde, met medewerking van Joke Bungeneers, Chris Coeckelbergh, Paul Contryn, Roel Daenen, Jo De Vriendt, Rudy Gadeyne, Katrien Hebbelincx, Machteld Timmermans, Veerle Wallebroek, Jos Winckelmans en met steun van de personeelsleden van het Kasteel d'Ursel.

VORMGEVING: Annemie Druyts

DRUK: Albatros Printing, Boechout

OPLAGE: 6750 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier en verpakt in milieuvriendelijke folie.

ISSN 1781-4464

Beste lezer,

Het begon allemaal op een zonnige zomerdag in 2006, op de Antwerpse Cultuurmarkt. In één van de kraampjes trok een figurentheatervoorstelling heel wat aandacht. De pop – een verfijnde 18de-eeuwse koning – leek zo te zijn weg-gelopen uit een sprookjeskasteel, één met veel tierlantijntjes en vrolijke kleuren, één zoals het kasteel d'Ursel. Daar, in de schaduw van de Carolus Borromeuskerk, werd de kiem voor de 'Bedverhalen in het kasteel' gelegd. "Of de koning en zijn speler niet eens in Hingene op bezoek wilden komen?" In de 21 maanden die volgden, kwamen ze vaak en ze brachten hun talrijke vrienden mee, zowel poppenfiguren als mensen van vlees en bloed.

De poppenspeler op het plein bleek niet de eerste de beste. Paul Contryn is de voorzitter van Het Firmament, het steunpunt voor figuren-, poppen- en objectentheater in Vlaanderen. Bovendien is hij een man met een stamboom: in 1970 richtten zijn grootvader Jef en zijn vader Louis Contryn de 'School voor Poppenspel' op en vanaf dan organiseerden ze cursussen voor het maken van en het spelen met poppen. Bovendien creëerde de School een platform waar verschillende spelers elkaar konden ontmoeten en waardoor ook nieuwe initiatieven ontstonden.

In 2002 kwam er een wijziging in de structuur en veranderde de naam in Het Firmament. Paul Contryn werd voorzitter en Willem Verheyden nam de algemene leiding op zich. Sinds 2007 kregen ze versterking van een driekoppig team voor de dagelijkse werking. Al bij een eerste bezoek zagen ze de mogelijkheden van het kasteel. Op de eerste verdieping vormden de vele alkoven, kabinetten en garderobes in de slaapkamers de gedroomde scène voor voorstellingen.

Het idee om figurentheaterwandelingen – later omgedoopt tot theaternachten – te brengen, was al gauw beklonken. Daarnaast zouden de ontvangstruimten op de benedenverdieping en de sfeervolle kelders het decor worden voor een tentoonstelling.

De keuze van een geschikt thema was de volgende stap. 'Bedverhalen' – verhalen voor het slapengaan – werd de brede koepel waaronder de figuren het kasteel zouden inpalmen. Paul Contryn nam zelf de invulling van de tentoonstelling voor zijn rekening. Via Het Firmament kon hij putten uit de schatten van maar liefst 23 gezelschappen en privé-collecties. De artistieke begeleiding werd toevertrouwd aan actrice en regisseur Machteld Timmermans, die op haar beurt een legertje figurenspelers, danseressen en acteurs mobiliseerde. Als kers op de taart kwam er nog een hemelbed, waarin zeven kinderboekenauteurs elke zondag voorlezen uit eigen werk.

Met de bedverhalen schrijven we alweer een extra hoofdstuk in het leven van het kasteel. Het is daarbij geen toeval dat we hebben gekozen voor een samenwerking met het figurentheater. Naast historische of kunsttentoonstellingen moet er immers ook plaats zijn voor minder 'klassieke' culturele evenementen, waarvan de sfeer en het gevoel aansluiten bij het kasteel. En dat is bij de bedverhalen ontgensprekelijk het geval. Vanaf 16 mei kan je dat zelf komen beoordelen!

Ludo Helsen
Gedeputeerde voor cultuur
lhelsen@provant.be

Koen De Vlieger-De Wilde
Beheerder Kasteel d'Ursel
koen.devlieger@admin.provant.be

Doe het gratis magazine cadeau!

Zou je ons gratis magazine graag thuis ontvangen? Bezorg ons de juiste adresgegevens. Je vindt alle nummers van het magazine ook terug op onze website www.kasteeldursel.be.

Kasteel d'Ursel trakteert

Maandelijks trakteren we de abonnees van dit magazine op gratis kaarten voor evenementen in het kasteel én daarbuiten. Wie met onze groeten van gratis cultuur en ontspanning wil genieten kan zijn of haar e-mailadres opgeven.

Kasteel d'Ursel engageert

Wil je als vrijwilliger helpen in het kasteel? Dat kan! Onze vrijwilligers krijgen een forfaitaire kostenvergoeding en worden verzekerd.
T 03 820 60 11 of kasteeldursel@admin.provant.be

IN BED *met...*

Barbara Rottiers (18 mei) ... Britt Van Marsenille en Tom Schoonooghe (25 mei)
Katie Velghe (1 juni) ... Brigitte Minne (8 juni) ... Gerda Dendooven (15 juni)
Sylvia Vanden Heede (22 juni) ... Mark Tijsmans (29 juni)

VOORLEESVOORMIDDAGEN in kasteel d'Ursel (Hingene)

om 10.30 en 11 uur

Evenement

Van 16 mei tot 29 juni wordt het kasteel omgetoverd tot een feeëriek decor voor de bedverhalen. Naast een tentoonstelling en theaternachten staan er ook voorleessessies voor kinderen op het programma.

Bedverhalen in het kasteel

Tentoonstelling

In Vlaanderen heeft de kunst van het poppenspel een lange, rijke en verscheiden traditie. De tentoonstelling 'Bedverhalen in het kasteel' presenteert een fraaie staalkaart, met hedendaagse figurentheatercollecties, maar ook collecties van gezelschappen uit een ver (en minder ver) verleden. Een aantal hoogtepunten uit het hedendaagse poppen- en figurentheater staan zo schouder aan schouder met vergeten parels van gezelschappen op rust, die in hun tijd vaak grensverleggend waren.

Van kelders tot slaapkamers tonen we een mooi overzicht van het figurentheater in Vlaanderen. Je ontdekt er de schatten van Theater De Spiegel, Figurentheater DE MAAN, Theater Froe Froe, Theater Taptoe, Ultima Thule, Koninklijk Poppentheater Toone en vele andere gezelschappen en privécollecties.

In het prachtige decor van kasteel d'Ursel worden de bezoekers meegesleept in de dromen, verlangens en visioenen van deze uiteenlopende verzameling figuren.

Curator van de tentoonstelling is Paul Contryn, een van de meest veelzijdige scenografen en figurenspelers.

Theaternachten

Het theaterluik van de bedverhalen creëert een wereld waarin droom en werkelijkheid, gruwel en plezier, fantasie en realiteit niet meer duidelijk te onderscheiden zijn.

De hoofdrol is voor Blauwbaard, een machtig kasteelheer die iedereen angst inboezemt. Hij is al meerdere keren getrouwd geweest en telkens verdwenen zijn echtgenotes op mysterieuze wijze. Steeds opnieuw slaagt hij er toch in om jonge vrouwen met rijkelijke feesten naar zijn kasteel te lokken. Eens met één van hen in het huwelijk getreden, vertrekt hij op reis. Hij geeft zijn echtgenote een bos sleutels die toegang geven tot de kamers waarin al zijn rijkdom ligt opgeslagen. Eén kamer is echter verboden terrein. Maar wanneer nieuwsgierigheid het wint van plichtsbesef vindt de echtgenote de lijken van Blauwbaards vroegere vrouwen. Haar wacht nu hetzelfde lot...

Tijdens de theaternachten voert een lakei je mee naar de wereld van Blauwbaard langs acht korte voorstellingen: van poppentheater tot dans, van muziek tot schimmenspel.

Actrice Machteld Timmermans (Het Ongerijmde, Leporello, 16+,...) staat in voor de artistieke begeleiding.

In bed met...

Zeven zondagvoormiddagen lezen bekende kinderboekenauteurs voor uit eigen werk. Jonge bezoekers duiken samen met hen tussen de lakens van een hemelbed voor de mooiste, spannendste en avontuurlijkste bedverhalen.

Zondag 18/5

In bed met Barbara Rottiers | Prinses zoekt prins (6+)

Zondag 25/5

In bed met Britt Van Marsenille en Tom Schoonooghe | Prinses zoekt ridder (5+)

Zondag 1/6

In bed met Katie Velghe | Pepijn (10+)

Zondag 8/6

In bed met Brigitte Minne | Dierenverhalen (4+)

Zondag 15/6

In bed met Gerda Dendooven | Hoe het varken aan zijn krul kwam; Samen in bed (8+)

Zondag 22/6

In bed met Sylvia Vanden Heede | Vos en haas (7+)

Zondag 29/6

In bed met Mark Tijsmans | Het geheim van te veel torens; Wiet Waterlanders (10+)

Praktisch

Tentoonstelling Bedverhalen in het kasteel

Elke zondag van 16 mei tot 29 juni, 11 tot 17 uur

Toegang: 5 euro p.p., 1 euro voor kinderen tot 12 jaar

Theaternachten (16+)

Vrijdag 16, 23 en 30 mei

Zaterdag 17, 24 en 31 mei

De lakeien vertrekken stipt om 19 uur, 19.20 uur, 19.40 uur, 20 uur, 20.20 uur, 20.40 uur, 21 uur en 21.20 uur.

Toegang: 14 euro p.p. (inclusief tentoonstelling en een glas cava). Enkel na reservatie (vermeld ook het gewenste uur). Na betaling van het totale bedrag op rekening 776-5955213-92 worden de tickets thuis toegestuurd.

In bed met...

Elke zondag van 16 mei tot 29 juni.

De deuren van het kasteel gaan open om 10 uur, de eerste voorleessessie start om 10.30 uur, de tweede om 11 uur.

Toegang: 5 euro p.p. (ook voor kinderen), inclusief tentoonstelling

Enkel na reservatie (gelieve ook het gewenste uur te vermelden). Na betaling van het totale bedrag op rekening 776-5955213-92 worden de tickets thuis toegestuurd.

Groepsbezoek

Elke weekdag van 16 mei tot 29 juni, 10 tot 17 uur.

Toegang: 8 euro p.p., 5 euro voor kinderen tot 12 jaar (maximum 20 deelnemers per groep).

Nocturnes

Voor bedrijven zijn er exclusieve nocturnes in het kasteel, volledig op maat. Neem contact op voor een vrijblijvende kennismaking.

Info en reservatie

03 820 60 11 | kasteeldursel@admin.provant.be

www.kasteeldursel.be

'Bedverhalen in het kasteel' wordt georganiseerd i.s.m. Het Firmament vzw, het huis voor figuren-, poppen- en objectentheater in Vlaanderen.

© Rudy Gadeyne

Evenement

Tijdens de Dag van het Park op zondag 25 mei kan je ook in het kasteelpark terecht voor gegidste wandelingen. Katrien Hebbelinck, lector landschaps- en tuinarchitectuur aan de Erasmushogeschool en auteur van de Erfgoedgids 'De tuinen van Hingene' neemt ons nu al mee op tocht.

Een dag in het park

Gedurende vele eeuwen was kasteel d'Ursel de zomerresidentie van de adellijke familie d'Ursel; een buitenverblijf waar ze gedurende zomer en herfst hun vrije tijd doorbrachten, weg van politieke beslommingen of een druk bezet sociaal leven in de hoofdstad. Maar ook bij hun afwezigheid waren de residenties van Hingene en Brussel nauw met elkaar verbonden. De rijke oogst aan vruchten en groenten spijsde het dagelijks leven in het Hotel d'Ursel op de Houtmarkt. Omgekeerd werd de inrichting van het domein te Hingene onderhandeld en geregeld vanuit Brussel. Elke generatie heeft kasteel en park aan de heersende woon- en tuincultuur aangepast. Familiebanden of bevriende relaties brachten internationale ontwerpers naar Hingene om er een staalkaart van vier eeuwen architectuur-, interieur- en tuinkunstgeschiedenis achter te laten.

Hoe de tuin erbij lag omstreeks het midden van de 17de eeuw weten we dankzij Antonius Sanderus (1586-1664) en David Teniers de Jonge (1610-1690). Op de zuidzijde van het domein prijkt een poortgebouwtje dat toegang verleent tot het neerhof, het bak- en zandstenen kasteel, twee waterpartijen, een stel boomgaarden en een regelmatig siertuin ten oosten. Verfraaid met

'piramiden', 'prieelkens' en vergulde 'coppekens' komt hier een omsloten Vlaamse renaissancetuin in beeld, naar alle waarschijnlijkheid geïnspireerd op de tuinprenten van Hans Vredeman de Vries (1527-1606). Een opmerkelijke dreef, van poortgebouw tot Scheldoever, verbindt al deze onderdelen tot één geheel. Maar vergis je niet: dit is niet de huidige dreef die naar het paviljoen Notelaer leidt!

De hoofdstructuur van het domein, zoals we die vandaag kennen, zal gedurende de 18de eeuw stapsgewijs tot stand komen. Rond 1700 start de aanleg van het omringende grachtenpatroon. In ruil voor de ingelijfde drieschenkt Conrard Albert d'Ursel (1665-1738) de dorpsbewoners een dreef, vandaag bekend als de Edmond Vleminckxstraat. Niet veel later wordt de polder ten noorden van het kasteel als bosgebied bestemd. Met het oog op houtwinning worden hier massale hoeveelheden els en olm aangeplant, in de vorm van een sterbos met twaalf dreven. Ten oosten van het kasteel, dat omstreeks 1715 grondig gewijzigd wordt naar ontwerp van de Franse architect Jean Beaucire (1651-1743), komt een nieuwe siertuin. In de 'parterres de broderie' staan vazen en beelden van de hand van Jan Peter Bourscheit de Oude (1669-1728).

Meer info over de tuin:

Katrien Hebbelinck, De tuinen van Hingene tussen Schelde, Rupel en Vliet (Antwerpen, 2004), 64 blz.

Deze Erfgoedgids wordt verkocht in het kasteel. Bestellen kan ook via het Departement Cultuur op 03 240 64 18 of het bestelformulier op www.kasteeldursel.be.

In 1760 hertekent de Italiaanse architect Giovanni Nicolano Servandoni (1695-1766) zowel de toegang, het neerhof, het kasteel als het sterbos. Sindsdien komt vanaf de Kasteeldreef een monumentaal perspectief op een vernieuwde kasteelgevel in beeld. Doorheen het salon, de vestibule en de eetkamer, vanaf het balkon en over de waterspiegel, reikt deze zichtlijn tot vandaag in de centrale dreef van de ganzenvoet in het Parkbos. Op het einde van de eeuw en bij wijze van contrast zal Wolfgang Guillaume d'Ursel (1750-1804) dit indrukwekkende zicht inruilen voor een bescheidener blik op de Schelde, gezien vanaf het Notelaer paviljoen.

De rijkdom van 19de-eeuwse sierteelt zal ook de familie d'Ursel niet ontgaan. De oranjeriecollectie van Hingene leest als een exotisch paradijs, beplant met Braziliaanse of Zuid-Afrikaanse amaryllissen, Bengaalse rozen, Chinese boompioenen of Japanse dwergkweeper en kamperfoelie. In 1855 bevat de collectie Gentse harde azalea's van de kweker Ambroisse Verschaffel (1825-1886) een azalea 'Duc d'Ursel', een eerbetoon aan het adres van Charles Joseph d'Ursel (1777-1860).

Een nieuw ontwerp door de Duitse landschaps- en tuinarchitect Eduard Keilig (1827-1895) brengt in 1885 honderden Amerikaanse eiken en Noorse esdoorns naar Hingene. Minder talrijk, maar des te merkwaardiger zijn de Amerikaanse iepen, moeras- en scharlakeneiken, amberbomen, Japanse honingbomen of Anna-Paulowna-bomen die als blikvangers in de heraangelegde kasteeltuin worden geplant. In de nieuwe rozentuin prijken 'Duchesse Antonine d'Ursel' rozen.

Met de inrichting van het Parkbos-oost, op het einde van de 19de eeuw, bereikt het domein van Hingene zijn grootste omvang. Een brede gronddam over de oostelijke gracht verlengt sindsdien het perspectief vanuit het kasteel tot in dit nieuwe bospark. Naast de essen- en beukendreef met toegangshekken in de Kleine Hinckstraat, leidt de wandeling langs de kasteelgracht tot bij het schildersatelier. Hertogin Antonine de Mun d'Ursel (1849-1931) en haar dochter Henriette vonden hier ongetwijfeld inspiratie in het nabijgelegen decor van bloementuin, oranjerie en serres.

Veel van deze bijzonderheden zijn helaas verdwenen. Ze opsporen en terugbrengen blijkt vaak tevergeefs. Vandaag zijn het de bomenrijen, waterlijnen of zichtassen, die de hoogtepunten van dit verhaal vertellen. Dreven en grachten verbinden én onderscheiden het kasteel van het dorp en het landschap

in de omgeving. Het neerhof blijft de draaischijf voor het reilen en zeilen op het kasteel. Voor beschutting, zon en vergezichten zoeken bewoners en bezoekers nog steeds de oostzijde op. Als vanouds doet het Parkbos dienst als wandelplek en doortocht naar de Schelde. Zowel toen als nu dient dit domein nut én sier, natuur én cultuur, lokale economie én sociaal contact. Een parkbeheer met oog voor deze eigen geschiedenis, zal zich dan ook in eerste instanties toespitsen op het bewaren en herstellen van deze historische banden. In de praktijk betekent dit opslag en wildgroei verwijderen, openen wat dichtgroeit, grachten en vijvers ruimen. Een zaak van mankracht, middelen en tijd. Maar geduld wordt hier ruimschoots beloond.

Langzamerhand herwint het kasteelpark van Hingene ook een aantal van zijn verloren gewaande parkelementen. Om het 18de-eeuwse perspectief op het kasteel te herstellen zijn in de voortuin opnieuw lindebomen aangeplant. Met de heraanleg van de gronddam over de oostelijke gracht is inmiddels ook de 19de-eeuwse verbinding met het Parkbos-oost hersteld. Bovendien levert elke ingreep ter plaatse nieuwe informatie op over de historische inrichting van het park. Zo legt het ruimen van de kasteelvijver de oorspronkelijke oevers en hun afwerking bloot of komen bij opgravingen de sporen van de voormalige siertuin van onder het gras vandaan. Alleen met deze kennis van zaken, op langere termijn en vanuit diverse invalshoeken verzameld, kan een gedegen beheer worden opgesteld, dat zowel het oorspronkelijke parkconcept als de actuele bestemming van het domein voor de toekomst veilig stelt. (K.H.)

Dag van het park Zondag 25 mei

Tijdens een wandeling door het park vertellen de gidsen over de internationale ontwerpers die het domein vormgaven. Maar ook de 'petite histoire' van stropers, boswachters en ondeugende dorpskinderen komt aan bod!

De gidsen vertrekken stipt om 10, 13 en 15 uur (verzamelen aan de voordeur van het kasteel). Per wandeling is er plaats voor maximum 15 personen.

Gratis, na voorafgaande reservatie: 03 820 60 11

Archeologie

In februari merkten bezoekers van het kasteeldomein ongetwijfeld de ongewone activiteit op in een hoek van het grasveld, vooraan ten zuidoosten van het kasteel. Archeologe Joke Bungeneers, verbonden aan de dienst erfgoed, vertelt wat er aan de hand was.

Een 'follietje' onder het gras

De ploeg van SPK-Natuurwerk voert onder leiding van Tom D'Hondt regelmatig onderhouds- en beheerswerken uit in het domein. In januari en februari stonden weer een aantal klussen op het programma. Een daarvan was het heraanleggen van een hoek van een grasveld, in de buurt van de bezoekersparking. Telkens er voertuigen naar de oostkant van het park moeten, wordt die hoek 'afgesneden'. Zowel de weg als de boordstenen en de begroeiing raakten erg beschadigd en dus moest de interventieploeg de situatie daar herstellen en verbeteren.

Op donderdag 31 januari startten Tom en zijn mannen met het verwijderen van de boordstenen en het afgraven van een hoek van het terrein. Ze stootten daarbij al snel op resten van metselwerk, puin en een grote witte vlek aaneengekitte kalkmortel. Enkele gsm- en e-mailberichten later was een archeologische werfcontrole geregeld. Bij het eerste bezoek was het duidelijk dat het ging om resten en uitbraaksporen van historisch metselwerk. De geplande ingreep in de bodem was beperkt. Voor het opnieuw rechten van de boordstenen en het aanvullen van de wegbedding moest het terrein maar amper 40 tot 50 cm worden uitgegraven. De aangetroffen muurresten zitten nergens in de weg. Er was dus geen reden om ze verder uit te breken. Dat betekende ook dat er geen reden was om de zone verder op te graven, alles kon netjes in situ blijven. De archeologische interventie beperkte zich dan ook tot het vrijleggen en documenteren van de sporen.

De weergoden waren ons echter niet gunstig gezind: de volgende dagen viel de regen met bakken uit de lucht, zodat de sleuf in een echte vijver werd herschapen. Voor de veiligheid van de wandelaars was de werkput afgezet met dranghekkens, maar dat was buiten de stormwind gerekend: die blies alles omver. De eerste droge dag werd een pomp ingeschakeld en op 7 februari kon er eindelijk gestart worden.

Om te beginnen moest er een dikke laag modder weggehaald worden. Na het opschaven van het grondvlak was mooi te zien dat we te maken hadden met de hoek van een bakstenen gebouwtje. Over en naast de muren lag een puinlaag, materiaal dat na de afbraak ter plaatse bleef als egalisatie. Op een diepte van 35 cm onder het grasveld zijn de muren 38 cm breed. Ongeveer 20 cm lager vertandt de fundering aan weerszijden tot een breedte van 57 cm. Een kleine sondering in de hoek leerde dat het metselwerk in totaal over een hoogte van 76 cm bewaard was, dus tot 1,13 meter onder het grasveld.

Archeologe Joke Bungeneers aan het werk © David Legrève

De L-vormige muren zijn over een afstand van respectievelijk 3,50 en 2,80 m te volgen. Ze zijn opgetrokken in zeer verzorgd metselwerk, met bakstenen van formaat 19 à 20 x 8,5 x 4,5 cm en kalkmortel. Noch aan de buiten-, noch aan de binnenkant is er enig spoor van afwerking. We hebben ook geen vloer aangetroffen. Waarschijnlijk hebben we dus te maken met de onderkant van de fundering en is al het opgaande metselwerk afgebroken. Uit de samenstelling van de puinlaag kunnen we wél afleiden dat het gebouw bepleisterd moet geweest zijn.

Een eerste blik op de kaarten en plans toont ons vanaf de 17de eeuw verspreid in het park verschillende gebouwtjes of 'follies'. De Engelse term 'follies' (letterlijk 'dwaze dingen') wordt gebruikt voor extravagante, leuke, mooie constructies die een park of tuin verfraaien. Sommige zijn compleet nutteloos, andere verbergen heel praktische gebouwtjes. Een van die 'follies' stond inderdaad in de hier besproken zone. Tot nu toe hebben we het bouwhistorisch onderzoek toegespitst op het kasteel. De archieven bevatten ongetwijfeld informatie over de kleinere constructies op het domein. De toevallige vondst van dit hoekje is natuurlijk een aansporing om ook deze eens onder de loep te nemen.

Meteen na het vrijleggen van de muurresten stroomden er reacties toe. Verschillende mensen getuigden dat er op die plaats nog tot ver in de jaren 1950 een gebouwtje stond. Een bron vertelt zelfs dat het pas afgebroken werd na de verkoop van het domein aan de gemeente, dus na 1973. De beschrijvingen variëren sterk: had het nu enkel een gelijkvloerse verdieping of ook een eerste verdieping onder het dak? Al of niet een dubbele deur? Sommigen herinneren zich een losstaand gebouwtje, anderen een aanbouw bij de oranjerie.

Ook over de functie worden de meest uiteenlopende verhalen verteld. Hedwige d'Ursel spreekt in haar memoires met veel heimwee over haar 'speelhuisje' in het park. Misschien was het de zogenaamde 'potkamer' bij de oranjerie, waar de potgrond bewaard en de planten gestekt werden? Of het 'brandweerkot' voor een grote, manuele brandweervagen? De meest genoemde functie, die van ijskelder, is de minst waarschijnlijke. Het gaat hier immers om de fundering van een niet onderkelderde, volledig bovengrondse constructie en ijskelders zijn omwille van de warmte-isolatie steeds (half)ondergronds. Natuurlijk is het best mogelijk dat het gebouwtje in de loop der tijden verschillende functies kreeg. Volgens sommige bronnen heeft het zelfs dienst

gedaan als noodwoning tijdens de watersnood van 1953. We gaan al deze denkpijsten natuurlijk verder onderzoeken.

Een grote hulp is in elk geval een oude foto uit de collectie van Pierre Van Reck. Het kleine, rechthoekige gebouw heeft duidelijk twee verdiepingen en een sierlijk, met leien gedekt schilddak met overkragende dakrand. Bovenaan is het dak afgewerkt met een een vorstkam, aan beide uiteinden bekroond met een nokversiering.

De schoorsteen verraaft de aanwezigheid van minstens één stookplaats of haard in het gebouw. Het is verleidelijk om te veronderstellen dat het gebouwtje bepleisterd was, maar de witte kleur en het gebrek aan reliëf kunnen een gevolg zijn van overbelichting en/of de slechte toestand van de foto. Aansluitend bij het huisje vertrekt een stenen balustrade, als bekroning van de bakstenen keermuur aan de westzijde van de walgracht. Links op de achtergrond zie je, aan het einde van de dreef, de openstaande poort naar de Vleminckxstraat en de voorgevel van het huis aan de overkant van de straat.

Inmiddels zijn de weg en het grasveld opnieuw netjes aangelegd. De nietsvermoedende wandelaar beseft niet dat er onder zijn of haar voeten de restanten liggen van een van de 'follies' die het park eeuwenlang verfraaiden. Wie weet welke geheimen de ondergrond hier nog allemaal bewaart ... (J.B.)

Het tuinpaviljoentje op een oude foto
© Pierre Van Reck

Een wandeling in het park rond het kasteel wordt opgeluisterd door de meest uiteenlopende vogelgeluiden. Chris Coeckelbergh van de vogelwerkgroep Natuurpunt Klein-Brabant ging ze identificeren en fluit ze intussen allemaal na.

Een park vol pluimen

Het aantal vogelsoorten in Vlaanderen loopt op tot meer dan 450, wereldwijd zijn er ruim 9.300 en in Klein-Brabant staat de teller ook al bijna op 300. Vooral een variëteit aan leefgebieden trekt diverse soorten aan. 'Vogels kijken' is hier voor kenners dan ook een spannend gegeven: elke wandeling of fietstocht levert wel iets op, maar je weet nooit wat. Ook de modale zondagse parkwandelaar in Hingene kan heel wat beleven. Het domein d'Ursel heeft als gevarieerd loof- of parkbos verschillende troeven. Natuurpunt nam er al meer dan 81 soorten waar, waarvan er 44 broeden in het domein. We stellen enkele typische soorten voor, die zeer gemakkelijk zijn waar te nemen. Heel wat vogels zijn er immers redelijk 'tam' geworden door de gewenning aan de vele (rustige) wandelaars. De vroege ochtend of voormiddag zijn de ideale tijdstippen voor een vogeltocht.

De conciërges van het kasteeldomein

Bij het binnenkomen van het domein worden we met luidruchtige 'kjawwroepjes' verwelkomd door de kauw. We kunnen ze dan ook gerust de conciërges van het domein noemen. Vroeger werden ze ook wel torenkraaien genoemd. De familiegroepjes van deze leuke kraaiachtigen dartelen en buitelen rondom de kerktoren en de gebouwen van het Laathof tot aan de kantelen van het kasteel. De kauw is gemakkelijk te herkennen: een klein donker-

grijs kraaitje met lichter grijze hals en achterhoofd en van dichtbij is de grijswitte iris in het oog opvallend. De kauwen nestelen o.a. in de kerktoren, maar ook in de vele holtes van oude bomen in het parkdomein. Soms hebben mensen last van de ijverige nestbouw van de kauwen. Van op de daken van de huizen stoppen ze dan de schouw vol met takken en ander nestmateriaal met alle gevolgen van dien. Om dit eenvoudig te voorkomen kan je aan de buitenkant van de schouw fijnmazige metaalgaasdraad aanbrengen. De vogels zoeken dan wel een andere nestplaats zoals een boom of een nestkast.

Kipjes en juwelen aan de waterkant

Aan de waterkant treffen we een heel andere vogelwereld. Uiteraard zijn er de wilde eenden, de blauwe reiger, de luidruchtige Canadese ganzen en de opvallend blauwgekleurde ijsvogel. Maar misschien wel het best waar te nemen zijn twee ralachtigen: de waterhoen en de meerkoet. Beide soorten komen voor op de kasteelvijver en op de omwalling rond het domein en laten zich (ook tijdens de broedtijd) zeer goed bekijken van op de oever. De waterhoen is een donkere ral (het zogenaamde 'waterkijken') met lange groene poten en een rode snavel met gelige punt. De meerkoet is geheel zwart van kleur, met een witte snavel en bles.

De blauwe reiger © Chris Coeckelbergh

De boomklever © Chris Coeckelbergh

Uitbundig gezang en klein gefladder

In de struiken van het park en de dichte onderbegroeiing in sommige bosdelen horen we allerlei gezang in het voorjaar. De bruine kleine vogeltjes zijn voor niet-ingewijden moeilijk te herkennen. De meest algemene zijn de zwartkop en de tjiptjaf, allebei zomervogels die vanaf eind maart - begin april terug in ons land aankomen. Van de standvogels kennen we wellicht het best de bezoekers van onze voedertafel in de tuin: de merel, de zanglijster, de roodborst, de winterkoning en de heggenmus.

Roofvogels bij dag en nacht

Aan de bosranden zie je op zonnige middagen soms rondzwevende roofvogels die zich door warmeluchtstromingen omhoog laten drijven tot ver boven de bomen. Deze roofvogels zijn het hele jaar door te zien in het domein. De buizerd is de meest algemene roofvogel in het gebied, en broedt in oude kraaiennesten. Hij is gemakkelijk herkenbaar aan zijn brede vleugels en zijn zeilende vlucht. Voor de jacht op niet te snelle dieren zoals verzwakte vogels of zieke konijnen is hij aangewezen op de meer open gedeelten van het bos, maar hij eet ook veel regenwormen. Andere roofvogels die ook voorkomen in het domein zijn de sperwer (een echte vogeljager) en de torenvalk (een muizenspecialist). 's Nachts is de bosuil de heerser van het bos. Deze grote uil is ook een vogeljager en broedt in grotere holten in oude bomen in het park of in speciale nestkasten.

Boomklauteraars

In het park zijn er grote bomen en er is een variëteit aan dood hout. Hier huizen larven, insecten of kevers die voor veel vogels dienen als voedselbron. Daarom komen er hier dan ook veel spechten voor, die uit de dode boomstammen hun nestholten hakken. De grote bonte specht is de meest algemene van de drie spechtensoorten die in het domein broeden. Hun voedsel bestaat uit 'in-hout-borende-insecten' die met de lange spechtentong uit gangen gehaald worden. De grote bonte specht kan zeer gemakkelijk worden waargenomen, zeker in maart en april (en ook tijdens de winter) als er nauwelijks bladeren aan de bomen

hangen. Met zijn zwart-witte verenkleed (en dieprode onderstaart) en zijn opvallende, luide 'kiekroep' valt hij makkelijk op. Van februari tot april is zijn snel geroffel op de boomstammen (vooral in de voormiddag) overal te horen in het domein. Later op het seizoen (eind mei en begin juni) bedelen de jonge spechten in de nestholte luidruchtig om voedsel. Ook de grotere groene specht (ter grootte van een houtduif) en de kleine bonte specht (ter grootte van een mus) broeden in het gebied. De groene specht laat zich vooral op de grasperken zien op zoek naar mieren, zijn lievelingsvoedsel.

Behalve spechten herbergt het park nog twee andere echte klauteraars, met allebei het formaat van een mus. De bruine vogeltjes die met kromme snavel op zoek zijn naar insecten en in een spiraal rond een boomstam omhoog kruipen zoals een muis zijn boomkruipers. Nog opvallender en acrobatischer zijn de blauwgrijs gekleurde en luidruchtige boomklevers die met veel gemak de boomstammen omhoog, maar ook omlaag kunnen aflopen. Boomklevers eten in de zomer veel insecten, maar in de winter zijn ze aangewezen op vruchten zoals beuken- en hazelnoten. Ze nestelen in boomholten die ze op maat brengen door ze dicht te 'pleisteren' met modder. Daardoor zijn hun nestholtes dan ook gemakkelijk te herkennen. De boomklever is erg luidruchtig (vooral in het voorjaar) en laat zich gemakkelijk zien op de forse boomstammen rond de kasteelvijver en in het parkbos. Met zijn mooie verenkleed mag de boomklever dan ook de meest kenmerkende vogelsoort van het parkdomein genoemd worden.

Zelf op pad?

Een attent oog, een luisterend oor (voor zang en roep), een dosis interesse en een verrekijker zijn de belangrijkste ingrediënten voor een vogelrijke wandeling. Goed opletten dus en voor je het weet zie je ze vliegen... (C.C.)

Uit het archief

Begin september 1804 reisde Claude-Adrien de Mun naar Hingene om er de hand van zijn toekomstige echtgenote te vragen. Zijn hoop, vrees en verlangens schreef hij in zijn dagboek.

‘Hij komt om haar te krijgen!’

Claude-Adrien de Mun (1773-1843) was de zoon van een Franse officier en de kleinzoon van de bekende filosoof Helvetius. Als adolescent genoot hij met volle teugen van het mondaine Parijse leven. Tijdens de revolutie stortte hij zich in het tumult, totdat zijn vader hem in 1794 meenam in ballingschap. Zodra de terreur van Robespierre ten einde was, keerde Claude-Adrien terug naar zijn geliefde Parijs. Bewaarde brieven en dagboeken roemen de charmes van de jonge edelman en ongetwijfeld veroverde hij er heel wat harten mee.

Maar in september 1804 liet Claude-Adrien de Parijse dames voor wat ze waren. Op aanraden van een oude kennis van de familie reed hij naar Hingene, om er de hand te vragen van Henriette Amélie Ferdinande d'Ursel. 'Emilie', zoals iedereen haar noemde, was de jongste dochter van de net overleden hertog Wolfgang-Guillaume en zijn echtgenote Flore d'Arenberg. Volgens kwatongen had Emilie echter twee minpunten: ze was lelijk en ze toonde zich erg terughoudend tegenover mannen. Er werd zelfs gezegd dat Claude-Adrien enkel met haar wilde trouwen als gevolg van een weddenschap: iemand zou beweerd hebben dat zelfs hij met zijn grote charme Emilie niet kon veroveren. Nonsens, zo blijkt uit het dagboek waarin de jonge edelman zijn gevoelens en belevenissen noteerde.

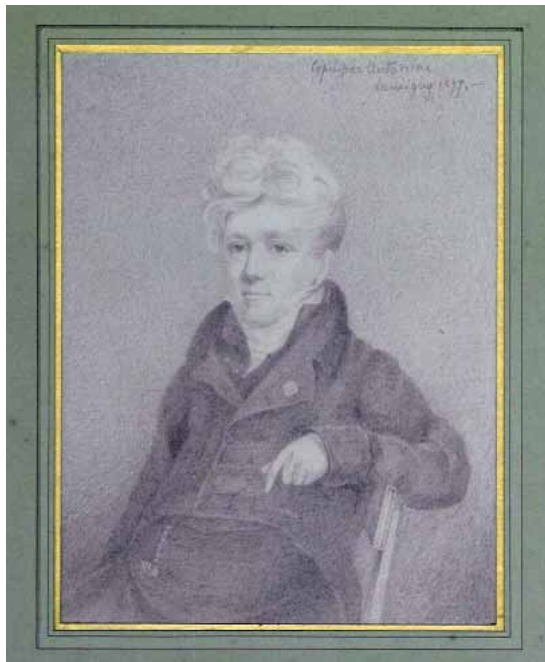
“Hier ben ik dan, op de eerste dag van een reis, waarvan het doel wel eens mijn hele leven zou kunnen veranderen. Bij toeval ontmoette ik twee jaar geleden, in hetzelfde land waar ik nu heen ga, de vrouw die mij er terugbrengt. Ik zag haar tweemaal, maar toen was ik haar niet waardig, ik merkte haar niet op. Maar toen ik haar vorig jaar opnieuw ontmoette, voelde ik me tot haar aangetrokken. Was ik verlost van mijn troebele blik? Of kwam juffrouw d'Ursel beter tot haar recht in de kennissenkring die haar omringde tijdens haar reis naar Parijs? Of waren het de vele lovende woorden aan haar adres? Misschien hebben al deze omstandigheden er samen wel voor gezorgd dat ik sindsdien het oprechte verlangen heb gekoesterd om mijn lot aan het hare te verbinden.”

“Het is op het landgoed van een familie die ik amper ken dat ik haar zal terugvinden. Deze reis wordt mij toegestaan door haar, door haar moeder (hertogin-weduwe Flore) en haar broer (Charles, de nieuwe hertog), de twee mensen die haar het nauwst aan het hart liggen. Haar moeder heb ik al gezien, maar amper gesproken. Haar broer ken ik beter. De vijftien dagen die ik met hem heb doorgebracht in Parijs, hebben me meer zelfvertrouwen gegeven. Ik heb me tot hem gericht, omdat ik wist dat hij de beste tussenpersoon zou zijn tussen zijn zus en mij. Hij heeft eerlijk geantwoord op mijn onthullingen en zei me dat hij heel bekommerd was om het geluk van zijn zus. Ik voelde me gevleid, omdat hij niet leek te vrezen dat haar geluk op het spel zou worden gezet door een huwelijk met mij. Hij heeft me ook beloofd om te bemiddelen bij mijn aankomst, zodat onze wederzijdse verlegenheid onmiddellijk zou verdwijnen.”

“Brussel, 8 september. Ik ben gisteravond aangekomen. Hoewel ik moe was van de reis, heb ik deze nacht amper kunnen slapen. Vandaag gingen mijnheer d'Ursel en ik dan samen naar Hingene, het landgoed waar de familie verblijft.”

“Vanaf de Brusselsepoort hebben onophoudelijke hartkloppingen zich van mij meester gemaakt en hoe dichter we bij Hingene kwamen, hoe banger ik werd. De hertog heeft me proberen gerust te stellen door te vertellen wie ik er allemaal zou aantreffen, maar het was vergeefse moeite: ik trilde van de angst! Maar waarom? De enige verklaring die ik kon bedenken was mijn grote verlegenheid, mijn onzekerheid tegenover haar en haar familie. De blikken die bij mijn aankomst op mij gericht zouden zijn en waarin ik bij iedereen zou lezen: ‘Hij komt om haar te krijgen!’. Ze zouden mij van kop tot teen verlammen. Wat moest ik doen? Als ik al niet zo ver was en als ik de steun van haar broer niet zou hebben, dan zou ik zeker terugkeren.”

“In mijn hoofd haalde ik het kleine aantal keren boven dat ik juffrouw d’Ursel ontmoet heb. Ik probeerde me haar voor de geest te halen en zoals dat gebeurt wanneer men iemand weinig heeft gezien, lukt dat niet zo best. Ik herinnerde me vooral het moment waarop ze haar zieke vader haar arm gaf om hem te helpen verplaatsen. Haar houding had iets nobel en de liefdevolle bezorgdheid waarmee ze de passen van haar vader in het oog hield, sierde haar. Ik heb weinig met haar gesproken, steeds in gezelschap van anderen en nooit over ernstige onderwerpen.”

“Hingene, 10 september. Eindelijk ben ik hier. Ik ben er al sinds twee dagen en het leven is hier zo actief geweest, dat ik nog geen ogenblik tijd heb gehad om mijn dagboek aan te vullen. Ik profiteer nu van een

moment waarop het gezelschap een wandeling maakt en juffrouw d’Ursel is gaan paardrijden met haar oom om voor mezelf een verslag te maken van mijn indrukken. Het was zeven uur ’s avonds en bij onze aankomst was iedereen gaan wandelen. Ik zat nog wat te praten met de hertog, toen er drie dames binnenkwamen: mevrouw d’Arenberg (de grootmoeder van Emilie), mevrouw d’Ursel (haar moeder) en mevrouw de Lannoy (haar zus, die gehuwd was met graaf Jacques François de Lannoy). Ik hoef niet te zeggen dat hun ontvangst heel voorkomend was en ik was blij dat deze ontmoeting zonder ongelukken verlopen was.”

“Dan is juffrouw d’Ursel zelf aangekomen. Ze was net af haar paard gestapt, ze droeg rijkleding en een hoed met grijze pluimen waarmee ze er heel voornaam uitzag. Ze liep recht in de armen van haar broer en mijn verlegenheid maakte plaats voor ontroering. In mijn verbeelding zag ik me al als de gelukkige die ze even gracieus om de hals zou vliegen. Nadat ik haar de rest van de avond in het oog heb gehouden, werd mijn eerste indruk bevestigd: ze beviel me en ik voelde me spontaan tot haar aangetrokken.”

“Tijdens het souper was er even een lege plaats naast haar, maar ik heb ze niet durven innemen, omdat ik bang was dat ik haar in verlegenheid zou brengen. Na het eten zijn we naar een boerendansfeest gegaan in het dorp. Ik had haar mijn arm kunnen aanbieden, maar ik durfde niet en heb hem aangeboden aan haar zus, mevrouw de Lannoy. Ze heeft gedanst, ik heb de moed niet gehad om met haar te dansen en heb dan maar helemaal niet gedanst. Ik ben heel onrustig naar bed gegaan en heb weinig geslapen.”

“De volgende morgen – het was zondag – zijn we allemaal naar de mis gegaan. In de dorpskerk voelde ik me verward, omdat ik dacht dat mijn geluk misschien op deze plaats ingezegend zou moeten worden. Na de mis nam mevrouw d’Ursel mij apart in een van de dreven die naar het kasteel leiden. Ze heeft een paar woorden gezegd over het doel van mijn reis. Ze sprak ze met zo’n tact en volmaakte behoedzaamheid uit dat ze mij hebben aangemoedigd, zonder me in verlegenheid te brengen. De rest van de dag speelden we verschillende spelletjes – bij de ‘jeu de boules’ had ik vrij veel geluk, bij het boogschieten was ik heel onhandig – en maakten we een tochtje in een open koets. Even was er opschudding toen mevrouw d’Ursel dacht dat ze een hond kwijt was, waar ze vermoedelijk erg aan gehecht was. Maar wie ben ik om daar kwaad over te spreken...”

“Die avond, opnieuw tijdens een uitstapje naar het dansest van de dorpelingen, heb ik met haar durven dansen en heb ik haar zelfs de arm gegeven bij onze terugkeer onder het maanlicht. Ik voelde mijn hart bonzen en ik had moeite om mijn arm niet te laten trillen, uit angst dat ze het zou opmerken. Het is daar dat ze, zonder het te weten misschien, mij de eerste woorden heeft gezegd die tot in het diepste van mijn ziel gedrongen zijn. Ik weet dat ze droomt van het echtelijk geluk zoals de Engelsen dat kennen, dus vertelde ik haar dat ik er ook zo over denk. Maar om mijn land niet te kort te doen, zei ik dat een intelligente combinatie van de Engelse en de Franse zeden de ideale harmonie vormen. ‘Denkt u dat?’ antwoordde ze, met een stem die ik altijd zal koesteren, een hemelse stem met zo’n zacht timbre, zo’n uitdrukingskracht en zoveel oprechtheid. Het was nacht, de maan scheen op ons, de sterren gaven ook wat licht. Ze boog het hoofd met een charmante bescheidenheid, toen ze naast mij liep en mijn arm vasthield. Ze leek wat verlegen door deze situatie, ook al waren we omringd door de anderen.”

“Hingene, 11 september. Ik voel me heel anders dan gisteren, verre van zelfzeker. Ik denk dat ik duizend flaters heb begaan. Ik heb een lege plaats naast haar ingenomen aan tafel, ze leek er niet blij mee. Er zijn momenten waarop ik bijna in tranen uitbarst, wanneer ik naast haar sta en geen woord durf zeggen over de reden van mijn bezoek. Ik moet me beperken tot een algemeen gesprek, met vage toespelingen en banale uitspraken, het is ondraaglijk. Gelukkig heeft mevrouw d’Ursel, mijn droefheid opgemerkt. Ze voelt, net als ik, de nood om een vertrouwelijke ontmoeting met haar dochter te regelen.”

“Hingene, 13 september. Elke dag brengt weer wat anders, zegt het spreekwoord. Eergisteren was ik droevig, maar vandaag voel ik me bevrijd van een zware last. Toen we gingen paardrijden, zijn de andere ruiters voor ons uitgereden, zodat ik enkele indirecte, maar veelzeggende uitspraken heb kunnen wagen. Ze zei niets, maar ik was gerustgesteld omdat haar zwijgzaamheid niet van ontevredenheid getuigde. Pas op het einde van de dag heb ik in één seconde meer gedurfd dan tijdens de hele rit en heb ik haar gesproken over het doel van mijn reis. Het was – ik zal het mij altijd herinneren – aan de oever van de Schelde, langs grote bomen die op de oever geplant zijn. De zon begon langzaam onder te gaan en haar avondlijke helderheid werd weerspiegeld in het water van de rivier. Aan de horizon voeren grote zeilboten mee met het afgaande tij. Te midden van dit mooie natuurspektakel heb ik geprobeerd om mijn gevoelens uit te

drukken. Ik sprak veel en haastig, omdat ik mijn verlegenheid voelde afnemen door mijn woorden en omdat ik vreesde dat een lange stilte haar nog meer in verlegenheid zou brengen, alsof ik haar het idee zou geven dat ik op een antwoord wachtte. Terwijl ik van mijn paard stapte, besloot ik mijn betoog met de belofte dat ik nooit een ander zou trouwen, als zij haar lot niet aan mij wilde verbinden. Ze antwoordde me met woorden van twijfel en dat heeft me een onuitsprekelijk verdriet bezorgd.”

“Hingene, 15 september. De rit te paard werd gevolgd door een wandeling te voet, onder vier ogen. Het was bijna nacht, we werden geleid door de helderheid van de maan. Ik stelde haar voor om rond het park te wandelen, wat we tot tweemaal toe deden. Ik heb haar opnieuw verteld waarom ik me aangetrokken voelde tot haar en hoe vastberaden ik ben om haar te leren kennen. De nacht gaf me moed en de onmogelijkheid om haar ogen te kruisen, maakte me moediger in mijn uitspraken. Ze heeft weinig geantwoord, maar ik ben tevreden, ik voel me steeds meer op mijn gemak in dit kasteel en ontwaar een aangename toekomst.”

“Hingene, 30 september. Vijftien dagen lang heb ik niet meer geschreven in mijn dagboek. Waarom? Omdat mijn hart te snel ging en mijn pen niet kon volgen! Ik had een soort snelschrift nodig, dat mijn gedachten even snel verwoordde als de snelheid waarmee ze in mijn hoofd tuimelden. Het was in de dreef naar het kasteel dat Emilie mij haar langverwachte jawoord gaf. Ze zat aan een tafel om het perspectief van het kasteel te tekenen. Ze concentreerde zich op haar tekening en keek enkel op om bij haar woorden even in mijn ogen te kijken. Toen gaf ze me haar hand die ik stevig en met veel tederheid vasthield en we bleven lang gedompeld in een diepe stilte.”

Emilie en Claude-Adrien trouwden op 26 februari 1805 en kregen drie kinderen, Alexandrine, Antonine en Adrien. Net als haar toekomstige echtgenoot had ook Emilie tijdens die romantische dagen in Hingene een dagboek bijgehouden. Momenteel is het helaas onvindbaar, maar in 1962 schreef Antonin de Mun, een verre nakomeling, dat Emilie, ondanks haar afkeer van Frankrijk en de Fransen, toch verliefd werd op Claude-Adrien, bijna van bij de eerste ontmoeting... (K.D.V.)

Met dank aan Baudouin d’Ursel en Bilitis Lauwers.
Illustraties: © Association de la Famille d’Ursel

Toerisme

Voor meer informatie over deze wandelroute kan je terecht bij:
Toerismekantoor Landhuis
Boomstraat 1
2880 Bornem
03 899 28 68
www.toerismekleinbrabant.be

Na de lancering van het fietsknooppuntennetwerk Scheldeland in 2006, werden nu de mooiste wandelpaden verzameld op één handige routekaart 'In het land van Stille Waters'.

Wandelen langs Stille Waters

Het wandelnetwerk 'In het land van Stille Waters' serveert je eindeloos wandelplezier. Het netwerk telt 257 kilometer prima wandelpaden. Deze zijn bovendien in twee richtingen bewegwijzerd, wat resulteert in een route van 514 kilometer!

Een gedetailleerde wandelkaart helpt je bij het samenstellen van je eigen wandeltochten in Klein-Brabant (Bornem, Puurs, Sint-Amands), Hamme, Dendermonde, Buggenhout en Malderen. Dankzij de handige bewegwijzering met knooppunten kies je zelf waar en hoe lang je op stap gaat.

Klein-Brabant en haar burens

Het wandelgebied omvat zeven kerngebieden: Moerzeke/Kastel/Den Bunt - Bornem Noord (Hingene/Wintam/Eikevliet) - Bornem Zuid (Weert/Mariekerke) - Puurs - Sint-Amands - Opdorp/Malderen en Baasrode/Vlassenbroek.

Deze zeven kerngebieden werden door de betrokken besturen in het verleden reeds als wandelgebieden uitgebouwd. Deze routes waren echter op uiteenlopende manieren bewegwijzerd, waardoor het voor toeristen bijna onmogelijk was om tussen de verschillende gebieden op wandel te gaan. Nochtans vormt de regio een prachtige eenheid van 15.400 hectare met mooie landschappen die met elkaar verbonden wordt door interessante dijken, jaagpaden en vijf unieke voetveren.

Dit nieuwe wandelnetwerk 'In het land van Stille Waters', zorgt voor een uniforme bewegwijzering door middel van een knooppuntenstelsel én een overzichtelijke wandelkaart.

Toerisme en recreatie

Omdat onze streek als bijzonder waardevolle wandelregio werd erkend, kon men voor het wandelproject rekenen op een aanzienlijke subsidiëring van Toerisme Vlaanderen. Het wandelnetwerk 'In het land van Stille Waters' is immers het allereerste wandelnetwerk in

Vlaanderen dat als pilootproject volledig conform de nieuwe richtlijnen van Toerisme Vlaanderen werd uitgevoerd.

De kwalitatieve verbetering van het wandelproduct was één van de belangrijkste actiepunten in het nieuwe strategische beleidsplan toerisme en recreatie voor de regio Scheldeland. Dit plan wil het Scheldeland promoten als attractieve toeristische regio in Vlaanderen. Daarbij richt het zich vooral op de rustige gezelligheidszoeker uit de regio of de ons omliggende steden, die individueel of in groep een dagje komt genieten in onze streek. Door een goede samenwerking met gemeenten uit Scheldeland, andere streken en zelfs provincies, kunnen we dit toeristisch beleid efficiënt én kostenbesparend realiseren. (J.D.V.)

Kalender mei - juni - juli 2008

4 mei	Concert Soetkin Baptist & Peter Jeurissen
Elke zondag van 16 mei tot 29 juni	Tentoonstelling 'Bedverhalen in het kasteel'
Vrijdag 16, 23 en 30 mei Zaterdag 17, 24 en 31 mei	Theaternachten 'Bedverhalen in het kasteel'
18 mei	Voorleessessie 'In bed met Barbara Rottiers'
25 mei	Voorleessessie 'In bed met Britt Van Marsenille'
1 juni	Voorleessessie 'In bed met Katie Velghe'
8 juni	Voorleessessie 'In bed met Brigitte Minne'
15 juni	Voorleessessie 'In bed met Gerda Dendooven'
22 juni	Voorleessessie 'In bed met Sylvia Vanden Heede'
29 juni	Voorleessessie 'In bed met Marc Tijsmans'

